

sosyalist işçi

'NORMALLEŞME' PATRONLAR İÇİN KÂR, İŞÇİLER İÇİN SALGIN VE ÖLÜM DEMEK!

Karantina, sokağa çıkma yasağı ve izolasyon gibi önlemlerle gerileyen vaka ve ölüm sayılarındaki düşüş, patronların kâr hırsına dayalı olarak üretimin başlatılması ve tüketimin artırılmasını merkezine koyan planlamalarla heba edilmek üzere.

KÂR DEĞİL İNSAN!

OTORİTERLİK VE BASKI

TUNA EMREN YAZDI

sayfa 3

RUSYA 1917: DEVİRİM PANDEMİYİ
NASIL PÜSKÜRTTÜ?
CHARLIE KIMBER YAZDI

sayfa 8

"AKP'NİN TMMOB PROJESİ"

FARUK SEVİM İLE RÖPORTAJ

sayfa 9

İYİP İRKCİDİR! İRKCİLARLA İTTİFAK ÖLMAZ!

İyi Parti (İYİP) Genel Başkanı Akşener HDP'yi nasıl değerlendirdiği sorusuna "PKK'nın uzantısı olarak görüyoruz" yanıtını verdi. HDP'den Sırrı Süreyya Önder ise bu yaklaşıma "Dün bize aracı gönderen, işte, şurada kiminle çalışalım, nasıl çalışalım, şunu nasıl yapalım diye fikrimizi merak eden bir siyasal parti bugün bize koordinat biçemez. İyi Parti'yi kastediyorum." diyerek yanıt verdi.

En geç 2023 yılında bir seçim olacağını, son zamanlarda erken seçim tartışmalarının gündeme gelmeye başladığını düşündüğümüzde, HDP-İYİP gerilimi üzerinden seçim ittifakı meselesini yeniden ele almakta fayda var.

31 Mart seçimlerinde, giderek daha açık bir şekilde, AKP-MHP ittifakına karşı olan tüm güçlerin seçim ittifakının kaçınılmaz olduğu, muhalif siyasetin her kademesinde tek ve biricik doğru perspektif olarak ileri sürülmüştü. Sosyalist İşçi gazetesi etrafında örgütlenen sosyalistler olarak bizler, dilimiz döndüğünce, seçimde bir adaya, bir bloka çağrı yapmakla, ittifak yapmak arasında dağlar kadar büyük bir fark olduğunu, sağa karşı sağ bir ittifakın savunuculuğunun yapılamayacağını anlatmıştık.

Türkiye'de sol saflarda ezelden beri keskin iddiaların arkasına gizlenen bir parlamentarizm, seçimlerde CHP'cilik yapmayı solculuğun şanından gören bir sol Kemalist eğilim ve "AKP olmasın da kim olursa olsun" seçeneğini tek devrimci seçenek olarak gören "kötünün iyisi" seçmeciliği her seçimde kendisini dayatıyor. Yakın tarihin "Ekmeğin için Ekmeleddin!" ya da "Bas geç" taktikleri, sağa karşı sağ, hatta sağın da sağında yer alan MHP'yle bile aynı seçim zemininde yer almanın örnekleri olarak hatırlanabilir.

Son yerel seçimlerde, sanki yeni bir keşifmiş gibi, yine aynı öneri dile getirildi ve İYİP, ittifakın doğal bir parçası olarak görüldü. Önder'in açıklamaları, söz konusu olanın seçimler için aynı adaya oy vermenin ötesinde bir ortak tutum yoklaması için bu partiyle görüşmeler yapıldığını kanıtıyor.

İrkçılarla ittifak kurulmaz!

İYİP'le bir ittifak kurulamayacağını anlamış olması için, Akşener'in son açıklamalarını duymaya gerek yoktu kuşkusuz. İYİP'in kısa, İYİP liderliğinin uzun tarihi, bu partiyle ittifakın göçmen düşmanları, ırkçılar ve faşist bir liderlikle ittifak kurmak de-

mek olduğunu gösteriyordu.

Özellikle Suriye'de iç savaşın tırmanmasından sonra Türkiye'ye gelmek zorunda kalan göçmenlerle ilgili açıklamaları, bu partinin olası iktidarının insanlık suçlarıyla dolu olacağını gösteriyor.

İYİP kurulduktan kısa bir süre sonra, 23 Kasım 2017'de partinin Genel Başkan Yardımcısı Ümit Özdağ sosyal medyada şunları yazabilmişti: "50 bine yakın Türk vatandaşı resmen aç, 1 milyon 250 bini de açlık sınırı altında yaşarken Türkiye'deki Suriyelilerin yüzde 32,6'sı fazla kilolu, yüzde 27,7'si obez."

Bu parti 2019 yılının Aralık ayının sonunda Suriyeli göçmenlerin nasıl geri gönderileceği konusundaki planlarını ele aldığı bir çalıştay düzenledi.

Üstelik, bir siyasi çevrenin ırkçı ya da göçmen düşmanı olup olmadığı onunla bir ittifakı belirleyecek ilk kriter olmasına rağmen, İYİP, aynı zamanda Kürt sorununun çözümü konusunda mevcut hükümetten bir milim siyasal farklılık göstermiyor. İktidarın tüm sınır ötesi hareketlerine (Libya hariç, zira onun tam olarak Kürt sorunuyla alakasını kurmamış olmaları) sonuna kadar destek vermekle övünen bir parti bu.

AKP-MHP ittifakına karşı böyle bir alternatifin sol saflarda kabul edilebilir olması, en ağır sorumsuzluklardan birisi olarak tarihe kayıt düştü.

Solculuk şeffaflık gerektirir

Fakat tarihe kayıt düşen bir başka nokta daha var. Sırrı Süreyya Önder'in bütünüyle haklı eleştirileri, HDP'nin önde gelen isimlerinden Ahmet Türk tarafından yanlış bulundu. Türk, "Siyasette saklı kalması gereken bazı şeyler vardır" diyerek, Önder'i bu "bazı şeyleri" açığa çıkartmakla eleştirdi. Sağcı, burjuva ve bürokratik partiler siyasetinde böyle olabilir, bazı şeyler gizli kalabilir ama sol siyasette her şey demokrasi ve şeffaflık temelinde inşa edilir. Gizlemek bir yana, İYİP'liler HDP'yi ziyaret etmişse, bu ziyaretin amacı, sonucu ve nedenleri kamuoyuna açıklanmalıdır.

Hiç kimse düşünülüyorsa, HDP'ye oy çağırısı yapıp İYİP'i ırkçı olarak görenlere büyük bir borcu vardır HDP liderliğinin.

Sağcılıkta ittifak değil mücadele!

İşçi sınıfının mücadele düzeyinin düşüklüğü, politik iklimde sol bir alternatifin şekillenme umudunu gölgeliyor ve bu durum önümüzdeki somut mücadele başlıklarında örgütlenme ihtimallerini değil sağcı seçim ittifaklarını gündeme getiriyor.

Göçmenler konusunda, HDP'li vekillerin tutuklanması meselesinde ve iktidarın sınır ötesi operasyonlarında pratik olarak aldığı tutumların İYİP'ten farkı olmayan CHP'yle ilişkiler bu açıdan artık ders çıkartılması gereken bir hal aldı. Bu siyasal çevrelerle kendini görünmez kılan bir se-

çim ittifakının sınırı, nerede başlayıp nerede biteceği nasıl çizilebilir? Bu ittifakın, burjuvazinin bir başka programının siyasi gövdesi olduğu gerçeği nasıl görülmez? Bu ittifakın parçası olmak, hele hele bu ittifakta olmayı görünür olmamak karşılığında elde etmek, sol adına ne kazandıracaktır?

Bu yüzden, başka bir yolun olduğu görünmek zorunda. Seçimde X'e oy vermekle, X etrafında örülen sağcı koalisyonun parçası olmak arasında büyük bir farklılık var. X'e oy verebilirsiniz, "başka çaremiz yoktu" diyebilirsiniz ama bu X'in sağcılığını, memleketin bütün sağcılarının ölüm yıldönümlerini anmadan geçmediğini, gerekirse Topal Osman'ı da rahmetle anabileceğini ilan edersiniz. Bu siyasal eğilimle, açıktan, yüksek sesle bağırarak hiçbir ortak noktanız olmadığını dile getirirsiniz, mücadelemizin hedeflerinden birisini de bu siyaset tarzı, siyasal yaklaşım ve gelenek olduğunu beyan edersiniz.

Bugün, tüm dünyada milyonlarca insan Covid-19'un açığa çıkarttığı gerçekleri görüyor ve sisteme öfke duyuyor. Türkiye'de de böyle bu. Kapitalist üretim, çiftçilik, gıda üretme tarzı, doğanın yıkımı, talaşı, yaban hayata doğrudan müdahalesi, kapitalizmin ürünü olan iklim krizi, kapitalizmin yıkıma uğrattığı sağlık sistemi görülüyor, öfke yaratıyor. Sorun bu öfkenin örgütlenmesinde. İYİP'le ittifak olmaz olsun!

OTORİTERLİK VE BASKI

TUNA EMREN

Kadın düşmanlığı, LGBTİ+ düşmanlığı, göçmen düşmanlığı, doğa düşmanlığı, ırkçılık, güç savaşları, hak ve özgürlüklerin gaspı... Hepsinin ardında, insan haklarını ve yaşamı hiçe sayanların şedit nefreti var. Bu nefrete bir de tüm siyasi gücün tek bir noktada yoğunlaştığı tuhaf bir yönetim şeklini ekleyelim. Gücün merkezileştiği bu otoriter rejimler kendileriyle işbirliği yapanları ödüllendirirken gitgide radikalleştiler. Covid-19 salgını hepsinin gerçek yüzünü ortaya serdi, ne var ne yoksa gösterdi. Artık iyice görünür kılındığı üzere, neoliberalizmin çöküşüne tanık oluyoruz ve tüm yetkinin tek liderde yoğunlaştığı bu rejimlerin hiçbirini işlemiyor.

Salgından başlayalım. Geldiğimiz nokta şu; test sonuçlarının yanıltıcı olduğunu, Covid teşhisinin genelde tomografi sonucuna bakılarak konduğunu biliyoruz. Oysa vaka sayıları yalnızca test sonuçları pozitif çıkanlardan derleniyor. Yani hastaneler, teşhisi tomografide konmuş hastalarla dolu. Vaka sayılarının gerçeği yansıtmaktan uzak olduğu anlaşılıyor. Buna rağmen, vaka oranında en hızlı artış yaşanan ülkeler arasındayız. Diğer taraftan, maske gibi son derece basit bir koruma malzemesini bile üretmek ve dağıtmak öyle büyük bir soruna dönüştü ki, ister istemez şunu düşünüyor insan: Uygarlığın 21. yüzyılda erişebileceği seviye bu muydu gerçekten?

Başarısızlıkla sonuçlanan bu ideolojiler yerine; siyasetin değil hukukun üstün olduğu, temel hak ve özgürlüklerin evrensel normlarda ele alındığı, doğal kaynakların eşit ve ölçülü paylaşıldığı, şirketlerin değil yaşamın el üstünde tutulduğu bir uygarlık olmamız, geleceği bu idealler üzerine inşa etmemiz gerekmez miydi?

Mutmain Olamadık, Üzgünüz

Otoriterleşme, temel hak ve özgürlüklerin gaspı anlamına geliyor. Bir yandan, kafamızda bu tür sorularla, uygarlığın en büyük krizinin yaşandığı sıralarda tam manasıyla hayatta kalmaya çalışıyor, üstüne bir de küresel ölçekli bir işsizlik dalgasının yaratacağı yıkımla tehdit ediliyor, tüm bunları düşünce, ifade, örgütlenme haklarımızın gasp edildiği bir dünyada yaşamayı kabullenmek zorunda bırakılıyor, sonuç olarak eşi benzeri görülmemiş bir sınıf mücadelesi veriyoruz.

Bu buhrandan nasıl çıkacağımız, bugünlerde yürüttüğümüz mücadeleye bağlı. Salgından canlı çıkabilmiş olmak

da yetmeyecek, çünkü hayatta kalabilirsek, bu defa açlıktan ölmek adına yürüteceğimiz yeni bir mücadelenin içinde bulacağız kendimizi. Ve aslında bu ikisi, tek adam rejimine, otoriterizme, gitgide artan baskılar yüzünden birikmiş olan öfkenin bu erk savaşına tehdit oluşturduğunu bilenlere karşı yürüttüğümüz tek ve büyük bir mücadele. Sanki bir ölüm-kalım savaşı vermiyormuşuz, beceriksizce yürütülen “kendi başımızın çaresine bakın” stratejileriyle yalnız bırakılmamışız, biz bize yetmek zorunda kalmamışız gibi, bir de çaresizliğini ve ayrışmasını ancak darbe gibi bir yapay gündem yaratma çabasıyla maskeleyen çalışan AKP hükümetinin ve bu darbenin olacağını rüyalarında görerek söylentileri “doğrulayan”, “darbe anında öldürülecek komşular listesi” hazırladıklarını rahatça dile getirebilen rezil destekçilerinin ırkçı, ayrımcı, hukuka aykırı söylem ve yaptırımlarıyla uğraşmak zorunda kalıyoruz.

Gerçek gündem ise şöyle: Kayyum atanan belediyeler; nefret söylemleriyle kadınların ve LGBTİ+'ların yaşamlarına ve en temel haklarına tehdit oluşturan bir Diyanet İşleri Başkanlığı; sahra hastaneleri bahanesiyle yürütülen rant projeleri; patronlar ayakta kalabilsin diye işe gitmeye zorlanan 11 milyon emekçi; “evde kal” ama “çarkları döndürmen gerektiği için çalışmalısın da” ve bunu yaparken “iş güvencen de elinden alınmış olacak” diyerek işten çıkarmaların önünü açan hükümet; halihazırdaki 7 milyon işsiz eklenen 5 milyon yeni işsiz; herkesin riske atıldığı “normalleşme” stratejileri kapsamında parkların, nefes alabileceğimiz alanların değil de öncelikle virtüsün en hızlı yayılabileceği yerlerin başında gelen AVM'lerin ve turizm işletmelerinin açılması; kendi atadığı bilim kurulunu dinlemeyen Erdoğan; devletin kasasının çoktan boşaltılmış olması; çocuk istismarının aklanmasına yönelik olarak, 14 yaş altı kız çocuklarına karşı cinsel istismar suçu işleyenlere, bu istismarı arşa çıkaracak bir evlilik ile af getirmeyi gündeme alan bir hükümet; salgın fırsat bilinen yürütülmeye başlanan 54 ekolojik yıkım projesi kapsamında imzalanan Nükleer Anlaşması, Salda Gölü'ne giren hafriyat kamyonları ve korunan alanların da madencilğe açılması...

Hayatta kalabilmek adına çetin bir mücadeleye zorlanıyor, sesimizi, bu eza ve cefa yüzünden biriken öfkeyle yükseltiyor ve soruyoruz: Şimdi değilse ne zaman? Şimdi birlik olmayacaksak, mücadelenin sesini, çalışmaya zorlandığımız işyerlerinde yükseltmeyeceksek, bunu ne zaman yapacağız?

BARIŞTAN YANA
Yıldız Önen

42'LER...

Covid-19 hiçbir şeyi değiştirmediyse bile bir şeyi değiştirdi: Kapitalizm, bugünleri yaşayan milyarlarca insanın gözünde bir zamanlar sahip olduğu prestiji bir daha yakalayamayacak. Salgın hastalık, kapitalist sistemin önceliklerini teker teker açığa serdi. Öncelik kârda, öncelik büyük şirketlerin çıkarlarının devamlılığının sağlanmasında, öncelik, fosil yakıtçılarda. Devletler net bir şekilde büyük şirketleri koruyor. Bu korumayı güdüsel olarak yapıyor üstelik. Devletlerin fabrika ayarı bu: Zenginleri korumak. Zenginleri korumak için gerekirse savaşları göze almak. Zenginleri korumak için tüm canlı yaşamını yok oluşun eşliğine getirmek.

Bu, kapitalist devletler açısından bir tercih meselesi değil, bir varoluş meselesi.

Bu devletler zenginler için var, zenginlerle birlikte doğdu, zenginleri korumak için işleyen karmaşık bir yapıya sahip.

Devlet yapılarının karmaşık olmasının nedeni de bu, zenginleri, küçük bir azınlığı korumak için icad edilen örgütlenmeler olması.

8 milyar insanın yaşadığı bir gezegende, 42 kişi dünyada 3,6 milyar insanın sahip olduğu kadar servete sahipse ya da bu 42 kişi, en fakir on ülkenin toplamının 77 katı servete sahipse bu akıl almaz eşitsizlik, ancak karmaşık bir şiddet aygıtının sürekli baskısıyla gölgelenebilir.

Ama salgın, bütün bu adaletsizliklerin üzerine adeta projeksiyon tutmuş vaziyette.

Yoksullar hastalığa daha fazla yakalanıyor!

Siyahların ölüm oranı çok daha yüksek!

Göçmenler salgına karşı herkesten daha çaresiz!

Karantina koşullarında kadınlar ev içi şiddete her zaman olduğundan daha açık durumda!

İşe gitmeye zorlanan işçiler güvenlik ortamlarında hastalığın bulaşma kaygısıyla yüz yüze.

3,6 milyar insanın toplam servetine sahip olan insanların servetine el konulsa ve tüm kaynaklar salgınla mücadele için harcarsa, insanlık Covid-19'u çok daha minik bir hasarla atlatabilirdi.

Dünyadaki bu 42 kişi gibi, her ülkede buna benzer 42 kişiler var. Ülkelerin nüfusları açıktan, salgın hastalıktan kıvranırsa, korunaklı cennetlerinde servetlerini artırmayı sürdüren bu 42'ler, salgın günlerinden çıkış sürecini de işçilere yıkmak için hazırlık yapıyorlar.

Dünya önümüzdeki günlerde büyük bir ekonomik daralmayla yüzleşecek. En ağır sonucu milyonlarca işçinin daha işsiz kalması olan bir daralma bu.

Dünya aynı zamanda dev bir iklim felaketiyle yüze kalacak. 2020 yılının kayıt altına alınmış en sıcak yıl olma ihtimali ve örneğin Türkiye'de görülen erken sıcak hava dalgaları, iklim krizinin, gelecekte değil bugün de yaşanan bir felaket olduğunu gösteriyor.

Sorun, faturanın kime kesileceğinde düğümleniyor.

42'ler mi ödeyecek milyarlarca işçi mi?

Adaletli ve gezegenin tüm canlı yaşamını kurtaracak olan, faturayı 42'lerin ödemesidir.

İNGİLTERE'DEN KATAR'A SINIF SAVAŞI HIZLANIYOR

ARİFE KÖSE

İngiltere'de hükümet, Covid-19 salgını nedeniyle işe gidemeyen çalışanların maaşının yüzde 80'ini ödeme planını Ekim sonuna kadar uzatacağını açıklarken çalışanlar üzerinde işe geri dönme baskısı da artmaya başladı.

İngiltere, salgın nedeniyle işe gidemeyen işçilerin 2 bin 500 sterline kadarki maaşlarını ödüyor. Şu anda ülkede bu paket ile, 8 bine yakın şirketin yaklaşık 6.3 milyon çalışanın maaşı ödeniyor. Bu da İngiltere'nin işgücünün yüzde 23'ünü oluşturuyor. İlk açıklanan paketin süresi Haziran sonunda bitiyordu.

Hükümet, Haziran'dan sonra bu ödemenin oranını yüzde 60'a indirmeyi planlıyordu ancak gelen baskılar sonucunda pakette herhangi bir değişiklik yapılmadı. Sendikalar, paketin herhangi bir değişiklik yapılmadan uzatılması için mücadele ettiler ve kazandılar.

Ancak Maliye Bakanı Sunak Haziran'dan sonra yapılacak ödemenin bir kısmının işverenin cebinden çıkacağını söyledi. Ayrıca, dönebilenlerin işe dönmelerini tavsiye etti.

Bu da patronların işçileri üzerindeki işe geri dönme baskısını artırmaya neden oldu. Patronlar maaşını bu paket kapsamında alan çalışanlarını işe çağırmaya başladılar.

Yeni kemer sıkma dönemi mi geliyor?

Hükümet bu paketi bir an önce sonlandırmak istiyor. Maliye Bakanı Sunak, bu

miktarda ödeme yapmaya devam etmenin imkânsız olduğunu söyledi. Bu açıklamanın ardından, hükümetin Covid-19 nedeniyle artan harcamalarının maliyetini karşılamak için bir kemer sıkma programı planladığı basına sızdı.

Bu kemer sıkma programına göre hükümet, sağlık çalışanları da dahil olmak üzere kamu çalışanlarının maaşını 2 yıl boyunca dondurmayı planlıyor. Her ne kadar gelen tepkiler üzerine hükümet böyle bir planı olmadığını açıklasa da yeni bir kemer sıkma döneminin gelip gelmediği herkesin kafasındaki en büyük soru işareti.

Normalleşme

Her ne kadar devlet, maaşların yüzde 80'ini karşılamak programını uzatsa da 'normalleşme' adı altında önlemleri gevşeterek işçi sınıfını iş yerlerine dönmeye çağırmaya başlaması Covid-19 ile iyice açığa çıkan sınıf savaşını hızlandırdı.

Hükümet 1 Haziran'da okulların bir kısmını açmayı planlarken öğretmen sendikaları bu plana direnmiyor. Okul çalışanlarının üyesi olduğu dokuz sendika ortak bir bildiri yayınlayarak hükümetin bu planının kabul edilemez olduğunu söyledi.

Ayrıca, mavi yakalı işçi sınıfının ağırlıkta olduğu Manchester, Liverpool gibi şehirlerin belediye başkanları da hükümetin normalleşme planına uymayacaklarını açıkladılar.

ABD'de 200 grev

Sadece Mart ayı içinde ABD'de 'wildcat strike' adı

İngiltere'de Covid-19 ölümlerinin %16'sı etnik azınlıklardan.

verilen, yani sendika onayı olmadan yapılmış ama yasa dışı olmayan 200 grev gerçekleşti. Gerçek rakamın ise bundan daha fazla olduğu düşünülüyor. Bazı iş yerlerinde işçiler grev olarak adlandırmadan sadece işe gitmeyerek patronu iş yerini kapatmaya zorlarken bazı grevler ise basına yansımadağı için bilinmiyor.

Bu arada mücadele işçi sınıfının çeşitli kesimlerine yayılmaya devam ediyor. Örneğin geçtiğimiz günlerde, göçmen işçilerin Washington, Yakima Valley'de başlayan grevi 13 eyalete yayıldı. İşçilerden biri, normalde basın ile konuşmadıklarını ama çok sayıda işçinin Covid-19 testinin pozitif çıktığını ve çok korktuklarını, patronlarının kendilerine kulak vermesi için artık konuşmaktan başka şanslarının olmadığını söyledi.

Ayrıca bu hafta ABD'de Amazon, iş yeri güvenliği sağlanmadığı gerekçesiyle şirketi açık şekilde eleştiren iki çalışanını işten çıkarırken işe dönmeyenlerin

işten çıkarılacağını duyurdu. Ayrıca Amazon, çalışanlarının hastalanması durumunda onlara ücretli hastalık izni vermiyor.

Kira

ABD'de giderek büyüyen hareketlerden biri de Covid-19 krizi nedeniyle işsiz kaldıkları ya da gelirleri düştüğü için ev kirasını ödeyemeyenler. Los Angeles, Oakland, Missouri, Kansas ve New York gibi şehirlerde kiracılar, kiralarını ödeyemedikleri için evlerinden çıkarılmayı reddettiler.

Fransa okulları açamadı

Fransa'da hükümet geçtiğimiz hafta okulları açmaya çalıştı ancak, yerelerde belediye başkanlarının ve öğretmenlerin direnişi sonucunda bu girişiminde başarısız oldu.

Hükümet bu kararı ülkenin bilim kurulu okulların açılması için erken olduğunu söylemesine ve bir kamuoyu araştırmasına göre vatandaşların yüzde 76'sı okulların Eylül'den önce

açılmasına karşı olmasına rağmen verdi.

Okulları açma girişimi aslında Fransa'da işçilerin işe geri dönmesi için uygulamaya çalışılan daha geniş bir planın parçası. Fransa Başbakanı Edouard Philippe, "sanayimizin en önemli bölümleri çökmek üzere" dedi.

Ancak hükümetin bu girişimine rağmen pek çok yerde okullar açılmadı. Ayrıca Renault'un Sandouville fabrikası da CGT sendikasının mücadelesi sonucunda, patronların fabrikayı açma girişimine rağmen kapalı kaldı.

Katarlı işçilere koronavirüs darbesi

Katar'da binlerce işçi koronavirüs salgını nedeniyle işsiz ve parasız kaldı.

Dünyanın en zengin ülkelerinden biri olan Katar'da her dört kişiden birinin Covid-19 testi pozitif çıkıyor. Bunların çoğunu ise göçmen işçiler oluşturuyor. Visürün bu kadar hızlı yayılması ekonomiyi tamamen durma noktasına getirirken

İşçi sınıfı salgının ve krizin faturasını ödememek için tüm dünyada örgütlü gücüne güveniyor. Makalede dayanışmanın halk sağlığı açısından önemi ele alınıyor ve işçi sınıfının örgütlü olduğu ülkelerde elde ettiği kazanımların altı çiziliyor.

en ağır bedeli göçmen işçiler ödüyor.

İşçilerden bir kısmı işsiz kaldıkları için eve dönmeyi başarırken bir kısmı ise ülkede mahsur kalmış durumda.

Örneğin, Bangladeş'ten gelen temizlik işçisi Rafiq Mart ayında işten çıkarılmış. "Fazla yiyeceğim kalmadı. Sadece pirinç ve mercimek var. Bir kaç gün daha yeter. Bu da bitince ne yapacağım?" diye soruyor.

Latin Amerika: Venezuela, Meksika ve Brezilya'da aşırı kalabalık ve sağlıksız hapisaneler Covid-19 salgınının yayılma merkezleri haline gelirken hapisanelerde ölümlerin artması üzerine hükümetlerin daha fazla koruma sağlaması için ayaklanmalar çıktı.

Hindistan: Hindistan'da ulaşım sektöründe örgütlü olan ve 40 bin üyesi bulunan BEST İşçi Sendikası, bu haftadan itibaren otobüs şoförlerine koruyucu kıyafet sağlanmazsa grev çağrısı yaptı.

EMPERYALİST REKABET, KRİZİ DERİNLEŞTİRİYOR

Yazıda salgının bütünüyle açığa çıkarttığı kapitalizmin kırılma eğilimini artıran etmenlerin başında emperyalistler arası rekabetin geldiği tartışılıyor.

ALEX CALLINICOS

Koronavirüs salgını aynı zamanda hem biyolojik hem de ekonomik ve politik bir kriz. Ölümcül bir virüsü yenme mücadelesi devasa bir ekonomik çöküşe neden oldu. Amerika'da Mart ayının başından bu yana 30 milyon işsizlik başvurusu yapıldı. Bu, küresel siyasi düzeni daha da istikrarsızlaştırıyor.

Bu, küresel krizlerde sıklıkla görülür. İlk Büyük Buhran (1873-96) emperyalist ülkeler arasındaki rekabeti arttırdı ve bunun sonucu olarak da Birinci Dünya Savaşı çıktı. İkinci Büyük Buhran'ın (1929-39) yaşanmasının ardından büyük güçler arasındaki ekonomik rekabet İkinci Dünya Savaşı için zemin hazırlayan koşulları yarattı.

2007-8 mali çöküşünün sanayi kapitalizminin üçüncü Büyük Bunalımına yol açtığı artık açıkça görünüyor. Ekonomist Nouriel Roubini (2007-9 küresel mali krizini öngören az sayıda kişiden biri), 2020'lere "Daha Büyük Buhran"ın egemen çağı uyarısını yapıyor.

Bu eğilimden sorumlu on faktörden biri, Roubini'nin ABD ile Çin arasında yaşanan "jeostratejik çatışma" dediği şey. Ve tam Roubini bunları yazarken, Donald Trump Çin'in "korkunç hatası" hakkında ileri geri konuşuyor ve Covid-19 virüsünün Wuhan'daki bir laboratuvarında üretildiğini iddia ediyor.

Amerika'nın Ulusal İstihbarat Müdürü Richard Grenfell Trump'ın tersini söylüyor: "İstihbarat örgütleri, Covid-19 virüsünün insan yapımı veya genetiği değiştirilmiş olmadığı konusunda bilim dünyası ile aynı fikirde" diyor. Ama bu açıklama, sanki biyolojik organizmalar ceplerinde ulusal pasaportlarla dolaşmış gibi "Wuhan virüsü" hakkında konuşmaya devam eden Trump'ı ve Dışişleri Bakanı Mike Pompeo'yu susturmuyor.

İngiltere'deki muhafazakârlar da Trump ve Pompeo gibi konuşuyor. *Daily Telegraph* gazetesi köşe yazarı ve Margaret Thatcher'ın resmî biyografisini yazmış olan Charles Moore, "gizlilik ve yalanla ülkeyi

ABD'de sağlık çalışanları, hastane kıyafetleri ve maskeleriyle, önlemlerin azaltılmasını isteyen eyalet senatosuna yönelik protestocuların arabalarının önünü kesti.

kontrol eden sistem tarihindeki en hızlı ve yaygın sağlık krizini yarattı" ifadesini kullandı.

Boşluk

Trump şimdi seçim politikaları uyguluyor. Kasım ayında yeniden seçilmek için, yükselen bir borsaya ve düşük işsizliğe güveniyordu. Bunun yerine görülmemiş ölçüde hızlı ve şiddetli bir ekonomik çöküşle karşı karşıya. Boşluğu daha fazla ırkçılık ve Çin düşmanlığı ile doldurmaya çalışıyor. Ve talihsiz Demokrat aday Joe Biden da Çin hakkında aynı oyunu oynuyor.

Ancak durum bu seçim oyunlarından çok daha ciddi. Trump'ın Çin'den yapılan ithalata uyguladığı

vergiler Çin'den başlayan tedarik zincirlerini kullanan büyük ABD şirketleri tarafından hoş karşılanmadı. Ancak Cumhurbaşkanı Xi Jinping'in Çin sanayisini teknolojik olarak geliştirme kampanyasına karşı yapılan eylemler, yalnızca ABD'de değil, daha geniş bir kesimde destek görüyor. Normalde ürkek davranan Avrupa Birliği, şimdi bazı alanlarda Çin'i stratejik rakip olarak görmeye başladı.

Dahası, Çin de aynı çok boyutlu krizle karşı karşıya. Çin ekonomisi, şüpheli resmî rakamlara göre bile 2020'nin ilk çeyreğinde yüzde 6,8 oranında küçüldü.

Pandeminin başlangıcındaki kötü yönetim rejiminin meşruiyetini tehdit etti.

Durumun kontrolünü rejim daha sonra son derece otoriter, ancak görünüşte etkili bir şekilde ele aldı. Xi, Trump'ın saldırılarını alttan alıyormuş gibi görünmemek zorunda.

Dahası, Covid sonrasında eskinin "normal" günlerine dönmeyeceğimiz klişesi ekonomi açısından kesinlikle doğru. Şirketler, stoksuz üretim yöntemleri ve Çin merkezli tedarik zincirlerine olan bağımlılıklarının onları ne kadar savunmasız hâle getirdiğini anlamaya başlamış durumda. Pandemiden önce bile, Trump yönetimi Amerikan firmalarını tedarik zincirlerini Amerika'ya geri getirmeye zorluyordu.

Mevcut kriz bu eğilimi güçlendirecek. Başbakan Shin-

zo Abe, Japon şirketlerine Çin'e bağımlılığı azaltma çağrısı yaptı ve bunu desteklemek için 2,6 milyar sterlin ayırdı.

"Deglobalizasyon" hakkında çok konuşulsa da ulusötesi üretim ağları kârlı oldukları için varlıklarını sürdürecektir. Trump'ın ticaret savaşı, üretimi Çin'den işgücü maliyetlerinin daha düşük olduğu Vietnam'a kaydırmaya şirketleri zaten teşvik ediyordu. Ve Çin'in üretim kapasitesi vazgeçilemeyecek kadar ileri. Ancak küresel ekonomi parçalanıyor ve bu, rakip emperyalist güçler arasında daha fazla çatışmaya yol açacak.

Socialist Worker'dan çeviren TN.

ABD'de işsizlik başvuruları beklenenin üzerinde gerçekleşti.

HALK SAĞLIĞINI BOZMA PLANINA KARŞI MÜCADELE: İŞÇİLER BU ÇILGINLIĞI DURDURABİLİR

Makale,
'normalleşme' adı
verilen sürecin Covid-
19'la mücadelede
yaratacağı zaafı,
işçileri ve yoksulları
bekleyen tehlikeyi ele
alıyor.

VOLKAN AKYILDIRIM

Salgının yayılmasına seyirci kalan, uyguladıkları sağlık politikaları sebebiyle toplu ölümlere yol açan hükümetler, pandemi sonlanmadığı halde önlemleri gevşeterek "normale dönüş" kararları alıyor.

Cumhurbaşkanlığı da bu furyaya katıldı ve 11 Mayıs itibarıyla başlatılan gevşeme tüm topluma yayıldı.

İktidar destekçisi gazeteler Haziran ayında atılacak bir dizi adımı ballandıra ballandıra anlatırken, kitleleri izolasyona son verip, işe gitmeye, alışveriş yapmaya, tatile çıkmaya, ulaşım araçlarına binmeye davet ediyor.

Karantina, sokağa çıkma yasağı ve izolasyon gibi önlemlerle gerileyen vaka ve ölüm sayıları, patronların kâr hırsına dayalı olarak üretimin başlatılması ve tüketimin artırılmasını merkezine koyan "normalleşme planı" ile heba edilmek üzere.

Yeni "normal durum"

Salgın öncesi "normal" durum, işsizliğin alıp başını gittiği, art arda yaşanan yoksullaştırma dalgaları ile emekçi sınıfların alım gücünün dibe vurduğu, otoriter yönetimlerin anti-demokratik baskısının her geçen gün arttığı, kadın ve LGBTİ+ haklarının hedef haline getirildiği, göçmenlerin sınır dışı edilip savaş bölgesine gönderildiği, muazzam bir servetin bir avuç kapitalistin elinde toplandığı kabul edilemez bir durumdu.

Yeni "normal" durumda ise bu sorunlar katmerlenerek devam ediyor. 11 milyondan fazla kişi, ilk vakanın görüldüğü 11 Mart'tan bugüne işini kaybetti. Türkiye kapitalizminin toplam iş gücünün üçte biri işsiz. İşsizliğin görülmemiş boyutlara ulaştığı koşullar, patronların düşük ücretle çalışmayı dayatacakları, iş güvencesinin ortadan kalktığı, sömürünün arttığı zamanlardır.

Koronavirüs çok bulaşıcı. Maske takmanın ve hijyen kurallarının uygulamanın enfeksiyonun yayılmasını tam anlamıyla önleyemediği ortadayken, fiziksel mesafeye göre düzenlenmemiş ofislerde, mağazalarda, fabrikalarda, madenlerde ve şantiyelerde bir arada çalışmanın başlatılması yeni "normal" durumda iş güvenliğinin tamamen ortadan kalktığı anlamına geliyor.

Zenginler kendilerini korurken, çalışanlardan başlayarak halk sağlığının bozulmasına göz yumuluyor. İşçiler hem kötü koşullarda sömürülecek hem de aileleriyle birlikte hastalanacak. Ölenler ölecek, kalanlar patronları zengin etmeye devam edecek.

AKP'nin normalleşme planı

İktidarın AVM'leri ve berberleri açarak başlattığı normalleşme planı, enfeksiyonu her gün çalışmak zorunda kalan geniş kesimlere sıçratabilecek nitelikte olup, halk sağlığı açısından bir tehdittir.

Bilim Kurulu üyeleri 16 milyon kişinin yaşadığı İstanbul'da her 100 kişiden 1,5'unun virüsü taşıdığını söylerken, kapalı iklimatik hava sistemleriyle çalışan AVM'lerin

PTT Çalışanları, İstanbul'daki Şişli Posta Dağıtım Merkezi'nin önünde.

patronlar istediği için açılması çılgınlıktır.

11 Mayıs itibarıyla sadece AVM'ler ve kuaförler değil, otomotiv fabrikaları, restoranlar, kafeler, pastaneler, giyim, züccaciye, çanta, süs eşyası mağazaları da açıldı. Bütün imalat işkolları harekete geçirildi. Koronavirüs vakalarının azaldığı 13 ilde seyahat kısıtlaması kaldırıldı.

AKP iktidarı sanki salgın sonlanmış gibi bir izlenimi hâkim kılarken, AVM kapılarında kuyruklar, fiziki mesafe kurallarının hiçe sayıldığı kalabalık caddeler, maskesiz ya da yanlış takarak yürüyen kalabalıklar ve şehirler arası nüfus hareketleri ortaya çıktı.

İşçilere ücretsiz izni dayatan otel ve turizm patronlarının kâr hırsıyla birlikte 18 Mayıs'ta iç ve dış turizm de başlatılacak. 27 Mayıs'ta salgının dünyaya yayılmasının başlıca nedenlerinden olan uçak taşımacılığı yeniden başlayacak. Yine kalabalık nüfus hareketleri gerçekleşecek. 27 Mayıs'ta uluslararası deniz taşımacılığındaki kısıtlamalar da kaldırılıyor.

Haziran ayında ligler açılırken YÖK-MEB sınavları gerçekleştirilecek, tren seferleri başlatılacak, cami avluları ibadete açılacak, duruşmalar başlayacak, düğün salonları da faaliyete geçirilecek.

İşçiler ve aileleri gözden çıkarıldı

Yaş gruplarına yasaklar devam ettirilirken çalışanlar üretmek ve tüketmek için adeta dışarıya davet ediliyor.

Bu plan, salgının işçi ve emekçi sınıflar arasında yayılmasının serbest bırakılması anlamına geliyor.

Yaygın test yapılmaması, sadece hastaneye başvuranlara test yapılması, testlerin her zaman güvenilir sonuç vermemesi; genel sağlık taramasının başlatılmaması ile birlikte düşünüldüğünde hastalığın "kontrollü" bir şekilde yayılması baştan kabul edilmiş gözüküyor.

Cumhurbaşkanlığı'nın normalleşme planının her adımını, salgının seyri belirleyecek. Patronların kâr hırsı ve borç krizi sebebiyle alelacele hazırlanmış, tepeden inme bir yaklaşımın ürünü olan bu planın yarattığı vahim sonuçlar kısa sürede ortaya çıkacak. 11 Mayıs'tan itibaren gevşetilen önlemlerin yaratacağı vahim sonucu, kısa sürede (özellikle Mayıs sonu-Haziran başında) hep birlikte görüp yaşayacağız.

İşçiler, emekçiler, yoksullar, halk sağlığını bozacak bu kararlara karşı çıkmalıdır. Devlet çalışan sınıflara düzenli gelir sağlayarak ayakta kalmalarını sağlamalı, hastalık izole edilene kadar herkes evinde kalmalıdır.

Çalışması toplumsal hayatın devamı için zorunlu olan iş kolları, marketler, eczaneler, satış noktaları fiziksel mesafe ve hijyen kurallarına göre yeniden düzenlenmelidir. Tüm ekonomik kaynaklar sağlık ve sosyal güvenliğe aktarılmalı.

Hayatlarımızı ve risk altındakilerin hayatlarını korumak için mücadele etmeliyiz. İşçiler bu çılgınlığa son verebilir.

“NORMALLEŞME İÇİN ÇOK ERKEN”

Koronavirüs hastalığı şüphesi ile hastanemize başvuran kişi sayısı azaldı, tedavi gören kişilerin iyileşme oranlarında da artış var. Ama normalleşme adımları sonrası hastalığın tekrar artmasından endişe ediyoruz. Hastaların azalmış olması yeniden bir salgın olmayacağı anlamına gelmiyor. Elbette vaka sayısında bir düşüş var, ancak bu düşüş henüz çok yeni. Tepe noktasını görmemiş olmamızı bile henüz net olarak söyleyemiyoruz, normalleşme süreci salgında yeniden bir artışa yol açabilir.

Salgın riski ortadan kalktı diyebilmenin koşulları oluşmadı. Özellikle ileri yaştaki hastalar, erken başlayan bir normalleşme sürecinden olumsuz etkilenirler. Henüz etkili bir aşı bulunmadı. Virüsün direkt kendisine yönelik etkili bir tedavi de yok. Toplum bağışıklığının kazanılabilmesi için ise en az iki yıl var. İki ay gibi henüz çok erken bir aşamada önlemlerin hafifletilmesi gerekir.

Toplumun içinde hiç hastaneye gitmemiş, koronavirüs

“İŞÇİLERİN İŞ VE GELİR GÜVENCESİ SAĞLANMALI, AVM'LER KAPALI KALMALI”

Koronavirüs salgını henüz kontrol altına alınmamıştır ve yayılımı sürmektedir. Cerrahpaşa ve Çapa Hastanelerinde çalışan üyelerimiz salgınla mücadelede en ön saflarda canları ve sağlıklarını pahasına fedakârca çalışmaktadır.

Sağlık emekçileri bu zorlu mücadeleyi kamu çalışanıyla, işçisiyle, sözleşmeli personeliyle yürütmektedir. Ancak “Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Tesislerinde Görevli Personele Ek Ödeme Yapılmasına Dair Yönetmelik Değişikliği” ile verilen ek ödemenin sadece memurları ve sözleşmeli personeli kapsamı büyük bir ayrımcılıktır. Ek ödemeler tüm sağlık çalışanlarına verilmelidir, sağlık hizmetlerinin bir bütün olduğu unutulmamalıdır.

Ayrıca İstanbul Üniversitesi Sosyal Tesisleri'nde çalışan üyelerimizin ödemelerinde gecikmeler yaşanmaktadır. Bu tür gecikmelerin yaşanması işçilerin ve ailelerinin asgari ihtiyaçlarını dahi gidermesini engellemekte, işçileri ve ailelerini salgına açık hale getirmektedir. Geciken ödemeler bir an önce yapılmalıdır.

Zorunlu mal ve hizmet üretimin yapıldığı işyerlerinde sorunlar yaşanırken, geçtiğimiz günlerde AVM'ler açıldı. Bilim insanlarının, sendikaların, meslek odalarının ve AVM emekçilerinin tüm itirazlarına rağmen açılan bu yerler ciddi risk alanlarıdır. Her gün binlerce insanın geldiği, yüzlerce işçinin aynı alanda yan yana çalıştığı AVM'lerin açılması doğru değildir. Salgın kontrol altına alınmadan AVM'lerin açılması hem AVM çalışanlarının hem de halkın sağlığı açısından büyük risk barındırmaktadır. Önlemlerde en ufak bir gevşeme, ihmal tabloyu tersine döndürebilecektir.

Daha fazla geç kalınmadan yanlıştan dönülmelidir. AVM'ler salgın kontrol altına alınana kadar kapatılmalı, burada çalışan yüzbinlerce işçinin iş ve gelir güvencesi mutlaka korunmalıdır.

Selahattin Karakurt,

Tez Koop İş Sendikası 5.No'lu Şube Başkanı

İktidarın 'normalleşme' adı altında başlattığı uygulamaların ne anlama geldiğini sağlıkta, eğitimde ve bürolarda çalışan örgütlü işçilerle konuştuk.

hastası ve taşıyıcısı olan birçok insan var, evlerinde iyileşiyorlar. Bu hastalık her zaman belirti göstermiyor. Bu nedenle şu an sokaklarda dolaşan yüzlerce hastalık taşıyıcısı olabilir. Hastanelere gelen kişi sayısının azalması hiçbir şekilde bir gösterge değil. Yaygın test yapılmadığı sürece hastanelere gelen sayısındaki azalma tek başına gösterge olamaz.

Bizler bu süreçte aşırı bir tempoda çalıştık, çok yorulduk. Sürekli 24 saatlik nöbetler tuttuk. Sonuçta hastalıkla bir ölçüde de olsa mücadele etmeyi başardık. Bundan sonra salgınlar konusunda sürekli etikte olmalıyız.

Göğüs hastalıkları uzman doktoru - İstanbul

“KÂR HIRSI EĞİTİMİN VE SAĞLIĞIN ÖNÜNE GEÇMEMELİDİR”

Bilim insanlarının tüm uyarılarına rağmen 'normalleşme' takvimi oluşturularak şimdiki kadar alınan tüm tedbirler gevşetiliyor. Ancak salgın tamamen bitmiş değil. Henüz bir aşı geliştirilmedi, ne zaman geliştirileceği de belli değil. Okulların ne zaman açılacağı ile ilgili tam bir tarih verilmemekle birlikte açılacağına dair sürekli değişen, birbiriyle çelişen açıklamalar yapılıyor.

Kalabalık sınıf ortamları, okulların fiziki şartlarının uygun olmaması, teneffüslerin, törenlerin çocukların bir arada bulunmasını kolaylaştırması, mesafelenmeyi çocuklar açısından olanaksız kılar. Devlet okullarında yeterli personelin olmayışı nedeniyle çalışanların ücretleri ve temizlik malzemelerinin temininin velilere yüklenmesi; hijyen tedbirlerinin devlet eliyle kontrol altına alınmaması bulaşmayı daha da hızlandırır. Milyonlarca öğrenci, öğretmen, veli, okul çalışanı, servis, otobüs şoförünün bir anda evlerinden çıkması ve daha çok insanın enfekte olması anlamına gelir bu.

Ekonominin canlanması için alınan bu erken kararlar, turizmcilerin, özel ve vakıf okullarının sermayesinin ihtiyaçları doğrultusunda YKS sınav tarihlerinin öne alınması kararı kabul edilemez. Bu sınavlara girecek olan öğrenciler sınav tarihlerine kadar olan çalışmalarını milimlerle hesaphıyor ve planlıyorlar. Bu dönemde yaşadıkları salgın kaygısına, sınav tarihleriyle sürekli oynanması eklendi. Sınav sisteminin içeriği, biçimi, uygulama şekli başlı başına sorunlar içermesi ve yoksul çocuklar açısından eşitsizliği barındırması da zaten olumsuz sonuçlara yol açacak. Salgın tamamen ortadan kalkmadan sınavlar yapılmamalıdır. Bu, çocukların sağlığı için risklidir. Çocukların sağlığı sınavlardan daha önemlidir.

Çocukların geleceğini belirleyen bu sınavların ne zaman yapılacağı, okulların ne zaman açılacağıyla ilgili milyonları ilgilendiren kararlar, eğitim öğretimin paydaşları (öğrenciler, öğretmenler, veliler) tarafından değerlendirilerek alınmalı. MEB turizmcileri değil sendikaları, eğitimcileri, öğrencileri dinlemelidir. Kar hırsı eğitimin ve sağlığın önüne geçmemelidir.

Ebru, İstanbul Eğitim-Sen

GÖRÜŞ
Roni Margulies

İŞİNİ KİMLER KAYBEDER?

Batı'da yoksul olmak Türkiye'de yoksul olmaktan farklı bir şey değil.

Tek farkı, yoksulluğun etkilerini, eşitsizliği, gelir adaletsizliğini ve özellikle de Covid-19 salgınından kimlerin nasıl etkilendiğini Avrupa'nın ayrıntılı verileri ve rakamlarla biliyor olması. Bizim ise tahmin ediyor ama rakam veremiyor olmamız.

Veremiyoruz, çünkü bu bilgileri toplayan yok, rakamlar mevcut değil.

Devlet zaten ilgilenmiyor. İlgilense de, rakamları yayınlamıyor.

Yayınlayan olsa derhal 'vatan haini' suçlamasıyla karşılaşır.

Batı'da ise vatan hainliği yaygın!

Aslen Türkiye'ye, Türk lirasına filan saldırmakla meşguller tabii, ama arada zaman bulup kendi vatanlarına da hainlik ediyorlar.

İngiltere'de yeni yayınlanan bir rapora göre, ülkenin en düşük ücretli işçilerinin yaklaşık üçte biri salgın sonucunda işini kaybetmiş durumda.

Rapor, araştırmaya dahil edilen nüfusu her biri yüzde 20'lik beş gelir dilimine bölmüş. En alt yüzde 20'de üç kişiden biri işsiz; en üst gelirli yüzde 20'de on kişiden biri!

Ayrıca, işçi sınıfının salgından özellikle etkilenen özel bir kesimi var.

Kırk yıldır neoliberal ekonomik politikalar uygulanırken işverenler de mümkün olan her sektörde mümkün olan en çok sayıda işi esnek, sözleşmesiz, güvencesiz bir hâle getirmeye çabalyor.

Örneğin, sıfır saat sözleşmeleri uyarınca işveren ay boyunca belli sayıda asgari iş saati garantilemek zorunda değil, buna karşılık çalışan da işverenin sunduğu her işi kabul etmek zorunda değil. Yani çalışan açısından hiçbir garantisi, avantajı, güvenliği olmayan, patron için ise sınırsız esneklik sağlayan bir sistem.

Verilere göre, yaklaşık bir milyon işçi (toplam işgücünün yüzde 3'ü) bu şekilde çalışıyor.

Rapora göre, salgın döneminde normal sözleşmeyle çalışan işçilerin yüzde 14'ü işsiz kalmışken, sıfır saat sözleşmeli işçilerin yüzde 28'i işini kaybetti.

Raporun en alt gelir diliminde olan işçiler arasında iki sektörün hemen hemen bütün işçileri yer alıyor: Perakende satış ve eğlence/dinlenme/restoran.

Bunlardan ilkinde çalışanlar büyük ölçüde çalışmaya devam ediyor, ikincisinde çalışanların hepsi artık işsiz.

Pekiii, bizde durum nedir?

Dedim ya, bilemiyoruz.

Ama düşük gelirli işsiz kalırken yüksek gelirli işçilerin çok daha az etkilendiği konusunda kuşkuumuz olabilir mi?

Olamaz. Durum İngiltere ile aşağı yukarı aynıdır.

Tam aynı değil ama. Çünkü İngiltere hükümeti Ekim ayına kadar işini kaybeden herkesin ücretinin yüzde 80'ini ödüyor (ayda en fazla £2500 olmak kaydıyla).

Bu parayla geçinmek çok zordur. Ama aç da kalınmaz.

Bizim hükümet ne yapıyor?

RUSYA 1917: DEVİRİM PANDEMİYİ NASIL PÜSKÜRTTÜ?

CHARLIE KIMBER

Devrim yapmış bir toplum salgın hastalıkların üstesinden nasıl gelir? 1917'deki Rusya bir ipucu verebilir. Ekim ayında Bolşevik parti önderliğindeki işçi sınıfı, iktidarı bir devrimle aldı. Hemen ardından Avrupa'nın büyük bir kısmını süpüren hastalık dalgasıyla baş etmek zorunda kaldılar.

Sonraki dört yıl boyunca kolera, çiçek hastalığı ve "İspanyol Gribi"nin yıkıcı etkileri oldu. Ancak en büyük tehdit tifüstü. Antibiyotikten önceki zamanlarda tifüs, enfekte olanların üçte biri için ölümcüldü.

Hastalık vücut bitinin bağırsağında yaşayan bir bakteriden yayılıyordu. Böcek, konakçısının giysilerinde yaşar ve kirli, aşırı kalabalık, zayıf hıfzıssıhha ve hastalık koşullarında çoğalır.

Birinci Dünya Savaşı mükemmel bir üreme alanı sağladı. Bitler, üniformalarını kapladıkları askerler cepheye ilerleyip geri çekilirken onlarla seyahat ediyordu.

Daha sonra yıkık şehirlerin sakinlerine, harap kırsal bölgelere ve savaş esirleri kamplarına yayıldılar. Doğu Avrupa boyunca milyonlarca insan enfekte oldu.

Rusya'da devrimden sonra "Beyaz" ordular yeni işçi toplumunu ezmekte kararlıydı. İç savaş başlatmak için 14 ülkenin işgalci güçleriyle ittifak kurdular.

Açlık çeken çok sayıda insan yağmacı ordulardan kurtulmak için kaçarak, zaten tıka basa dolu ve insani barınmanın yok edilmiş olduğu şehirlere akın etti. Bitler refaha kavuştu.

1919'da devrimci lider Lenin'in sağlık işçilerinin bir toplantısında şöyle dediği söylenir: "Tüm dikkatler bu sorunun üzerine, yoldaşlar. Ya bitler sosyalizmi fethedecek ya sosyalizm bitleri."

Ancak bu kolay değildi. Rusya 1914'te ekonomik olarak geri kalmış bir ülkeydi ve savaş, iç savaş modern sanayiye büyük ölçüde yok etmişti.

Sovyet olarak adlandırılan demokratik işçi konseyleri tarafından yönetilen Rusya toplumu, bu meydan okumayla başa çıktı. İşçi kontrolü altında artık ücretsiz olan sağlık hizmetleri kamulaştırıldı ve merkezileştirildi. Bu, tifüsten bir kurtulma planı geliştirilmesinde çok önemliydi. İlk görev, sağlık tedbirlerini kitlesel olarak artırmaktı.

Gazeteci Jakob Friis pandeminin ortasında Rusya'ya seyahat etti ve eczadan sorumlu örgütlenmeden Dr. Pervukhin ile bir röportaj yaptı.

Koşullar

Dr. Pervukhin "Eczanelerin kamulaştırılmasının sonucunda, ilaç malzemelerimiz yetersiz olsa da adil bir şekilde dağıtıldı. Tüm dış zorluklara rağmen, sağlık koşulları geçen yıl daha iyi hale geldi" diyordu.

"İlaçlar için yeni fabrikalar kuruldu ve büyük depolara spekülörlerden el konuldu. Herhangi bir kapitalist hükümet için, halk sağlığını bu kadar iyi korumak imkânsız olurdu. İspanyol gribinin üstesinden gelmek konusunda, Batı dünyasına göre daha iyiydik. Eski günlerde olduğundan çok daha büyük bir güçle salgınlarla savaşır durumdayız."

Friis 1917'den sonra, devrimci partilerin enternasyonal örgütlenmesi Komintern'e katılan Norveç İşçi Partisi'nin bir üyesiydi. O ve Bolşevik görüşmecisinin iyimser beyanlarda bulunması beklenebilir. Ancak açıklamalarının birçoğu 1993'te ABD'li bir profesör tarafından yazılan makalede doğrulanıyor.

"Toplumu eğitmek için yaygın bir çaba gösterildi. Özel sergilerin olduğu tren vagonları Sovyet kontrolü altındaki bölgeleri turladı. Kasım 1919'a gelindiğinde, dezenfeksiyon ekipleri günde 40-50 bin yolcuyla Moskova tren istasyonlarında tedavi ediyordu. Nihayetinde Sovyet hükümeti tifüs hastaları için 250 bin yatak sağladı ve demiryolu ile su yolları boyunca 300 izolasyon ve dezenfeksiyon istasyonu inşa etti. Askerî birlikleri bitlerden arındırmak için orduda yüzlerce banyo ve dezenfeksiyon müfrezesi oluşturuldu. Etkili önlemleri araştırmak ve genişletmek için laboratuvarlar kuruldu" diye yazan K. David Paterson şöyle devam ediyor; "Bit temizliği bit kitlelerinin kökünü kazıdı. 5 santimetrelük ölü bit tabakası Kızıl Ordu dezenfeksiyon odalarından birinin zeminini kaplıyordu. Bit temizliği, izolasyon ve eğitim, şüphesiz salgının nihai olarak bertaraf edilmesine katkıda bulundu".

Sağlık tesislerinin genişletilmesine ek olarak Bolşevikler, işçi sınıfı hayatının konut ve okul gibi diğer alanlarının iyileştirilmesine de çabaladılar. Bu, zaman aldı.

1919'da Sovyetlerin gazetesi şöyle yazıyordu; "Binlerce işçi hâlâ bodrum ve tavan aralarında yaşıyor. Ölüm Meleği hâlâ şehirlerin banliyölerinde yürüyor ve korkunç eliyle işçi konutlarını gösteriyor." En önemlisi; anti-tifüs önlemleri sadece yukarıdan dayatılmadı. Bu önlemler işçi örgütlenmelerinin bir ağına bağlıydı ve onlar tarafından yerine getirildiler.

İşçi denetimi

Şehirler ve büyük köylerdeki "Salgınlarla Savaş için İşçi Komiteleri" 1918 gibi erken bir tarihte kurulmuştu. Görevleri; lojmanları ve kamu enstitülerini teftiş etmek, halka temizlik eğitimi vermek, sabun dağıtımı ve bitlerle mücadele idi. Parti, sendikalar, kadın örgütlenmeleri ve gençlik gruplarının tamamı hastalığa karşı mücadeleye katıldı. İşçi ve köylülerin kendisi olan bu komitelerin temsilcileri, nüfusun daha geniş kesimlerine bilimsel bilgileri aktardı.

İşçi sınıfının bu müdahalesi hastalığın yenilgisinin merkezinde yer aldı. Sağlıktan resmî olarak en üst düzeyde sorumlu olan yetkili Nikolay Semaşko, 1920'de şöyle yazıyordu; "Tifüs ve kolera salgınlarının en çok işçi ve köylü

Bolşevik Ajit-Prop treni her yere kamu sağlığı bilgileri götürüyordu.

Hükümetler dünya genelinde bizleri koronavirüsten koruma konusunda başarısız.

Ama hastalıkların üstesinden gelmenin daha iyi yolları da var. Rusya'da 1917 devriminden sonra, tifüs büyük bir tehlike yaratmıştı. Yazıda sıradan insanların liderliğindeki devrimci önlemlerin hastalığın yayılmasını nasıl engellediği tartışılıyor.

komitelerinin yardımıyla durdurulduğunu söylemek abartı olmaz. Halk Sağlığı Komiserliği bu fakirleşmiş ve harap edilmiş ülkede var olan sayısız zorluğun üstesinden ancak toplumun desteğini ve yardımını temin ederek gelebilir."

Rusya'da tifüs kaynaklı ölüm sayısı, 1918 ve 1922 yılları arasında, muhtemelen 2 milyondan fazlaydı. Kızıl Ordu'nun devrimci lideri Leon Troçki'nin babası da ölenler arasındaydı. Ancak işçi devleti ölüm oranlarını geriye itti. Paterson'ın yazdığına göre; "Sağlık otoritelerinin düzenli saldırıları altında tifüs 1922 sonrasında önemli ölçüde geriledi." Ancak bit istilaları ve tifüs, Josef Stalin liderliğindeki bürokratik karşı devrim işçi iktidarını boğazlayınca geri döndü.

Kamp

İşçi ve köylülerin yoğun sömürsü, işçi demokrasininin her bir unsurunun imhasıyla birlikte, özellikle de hapishane kamplarında tifüsün artmasına neden oldu.

Söylendiğine göre, tifüs 1938'de Kolima bölgesindeki tek bir kampta on binlerce mahkûmu öldürmüştü. Hayatın diğer alanlarında olduğu gibi, devrimin özü Stalinizm tarafından alaşağı edildi.

Bunların hiçbirini 1917'den sonra ilk yıllardaki başarıları ortadan kaldırmamalı. 1920'de tifüsten ölmeden birkaç gün önce, devrimci gazeteci John Reed, durumu özetleyen bir makale yazdı. Reed'in de vurguladığı gibi savaşın ve kıtlığın ortasında Bolşevikler salgınlarla mücadelede, bir yüz yıl sonrasının en zengin ülkelerinden daha bilimsel, etkili ve demokratik politikalar geliştirmişti.

Bu yüzden, yoksulluğun ve salgınların kapitalist toplumu yerine sosyalizm için mücadele ediyoruz.

Socialist Worker'dan çeviren Meltem Oral

HEMŞİRELER BEYAZ MELEK DEĞİLDİR

Çağla Oflas
hemşirelerin sağlık
sektöründeki konumunu
inceliyor.

Covid-19 günlerinde piyasalaşma nedeniyle çöken sağlık hizmetlerinin en altında kalan meslek grubu hemşireler. Artan tıbbi risklerin ortasında; bazen dışlanma, taciz ve saldırılara rağmen, “adanmışlıkla” bakım emeği verme alışkanlığıyla kendi sağlıklarıyla hastanın sağlığı arasında seçim yapma ikilemiyle karşı karşıya kalmaktalar. Uluslararası Hemşireler Konseyi (ICN) hemşirelerin işgücündeki sorunlar nedeniyle bitkinlik yaşadığını açıklıyor. Hemşireler hastanın anlık değişen ihtiyaçlarını karşılamakta görev alıyor. Kan alma, ilaç verme, solunum cihazıyla ilgili işlemler, hastaya pozisyon verme, bulguları ölçme gibi aşamalarda hastayla yakından temas kuruyorlar. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) verilerine göre dünyada yaklaşık 28 milyon hemşire bulunuyor ve bu işgücünün yüzde 80’ini kadınlar oluşturuyor. Dünyadaki hemşire ihtiyacının karşılanması için ise 6 milyonluk bir istihdama ihtiyaç var.

Türkiye’de hemşireler hastanelerde ve birinci basamak sağlık hizmetlerinde iş ve gelir güvencesizliği, uzun süre-

li çalışma, yoğun nöbetler, angarya, düşük ücret ve riskli çalışma koşulları, performans, yetersiz dinlenme araları, emekliliğe yansımayan ek ödemeler gibi sorunlarla yüz yüzelir. 100 bin kişiye düşen ebe ve hemşire sayısı OECD ülke ortalaması bin 25 iken, Türkiye’de bu sayı 272.

TALEPLER

Hiyerarşik bir yapısı olan sağlık sistemi doktorlar üzerine kurulu. Oysa sağlık hizmetleri ekip işidir. Bu nedenle sağlık sektöründe döner sermaye ve performans gibi sistemler tamamen kaldırılmalı, tüm sağlık çalışanları için daha yaşanabilir bir maaş uygulamasına geçilmelidir.

Her türlü ekipman temin edilmeli ve tüm tedbirler alınmalı. Yeterli sayıda kadrolu ve güvenceli hemşire istihdam edilmeli, aslında yeterli gelmeyen dinlenme alanları uygun şekilde düzenlenmeli, 7/24 hizmet veren kreşler yaygınlaştırılmalı, tüm ek ödemeler emekliliğe yansıtılmalıdır.

“AKP’NİN MESLEK ODALARI PROJESİ, KUTUPLAŞTIRMA POLİTİKALARININ BİR PARÇASIDIR”

AKP meslek odaları ile ilgili ne yapmaya çalışıyor?

Meslek odalarının statü ve seçim sistemini değiştirecek yasa hazırlıkları yıllardır yapılmaktaydı, şimdi yeniden raftan indirildi. Hükümet ve AKP, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) ve bağlı Odaların amacında değişiklik yaparak faaliyetlerini daraltacak. Harita, plan, etüt, proje ve benzeri işlerle ilgili herhangi bir onay ve denetim yapamamasını sağlayacak. Genel kurul ve delegelelik sistemini değiştirip seçimlerin nispi temsil yöntemiyle yapılmasını sağlayacak. Hâlbuki TMMOB’nin ve diğer meslek birliklerinin yönetimlerinin nasıl oluşacağı yasalarda açık biçimde düzenlenmiştir. Her üye, bu seçim süreçlerinde yer alarak politikaların ve yönetim kurullarının belirlenmesinde söz sahibi olur. Yönetim kurulları, herkesin özgürce katıldığı demokratik seçimlerle belirlenir.

İktidar bu girişimlerinden sonuç alabilir mi?

İktidarın meslek örgütlerini hedef alan açıklamaları, antidemokratik ve otoriter bir bakış açısının yansımasıdır.

Meslek örgütlerini “yasal düzenleme” yoluyla işlevsizleştirilmeye ve kontrol etmeye çalışıyor. Ama bu mümkün değil, çünkü TMMOB ve diğer meslek birlikleri kullandıkları yetkinin kaynağını anayasadan almaktalar.

İktidar, meslek odalarının hangi çalışmalarından rahatsız oluyor?

İktidar, özellikle kamu yararına olmayan projeler ve uygulamalar konusunda, meslek örgütlerinin kamuoyunu aydınlatmasından ve müdahale ederek dava açmalarından rahatsızlık duyuyor. TMMOB’nin yerel birimlerinin, imar planı yolsuzlukları ve kamu elindeki alanların özelleştirilmesi konusunda açtığı davalar var.

Deprem toplanma alanlarına yapılan AVM’ler, nükleer santraller, HES ve maden projeleri gibi birçok çevre ve canlı yaşamı düşmanı projelere karşı açılan davalar söz konusu. Örneğin Cumhurbaşkanlığı Sarayı ile ilgili Mimarlar Odası Ankara Şubesinin açtığı 100’den fazla dava var, bunların bir kısmı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi-

İktidarın meslek odalarının yapısını ve odaların seçim sistemini değiştirme arzusunun altında nelerin yattığını uçak mühendisi Faruk Sevim’le konuştuk.

ne intikal etmiş durumda.

İktidar aslında ne yapmak istiyor?

İktidar, meslek odalarına yönelik geçmişte de benzer girişimlerde bulundu, ama TMMOB ve bağlı Odaların tepkileri üzerine buna cesaret edemedi. Şimdi de iktidarın bu girişimi TMMOB’nin AKP tarafından ele geçirilmesini asla sağlamayacak, çünkü TMMOB’deki demokrat çizgi buna izin vermez. Ama iktidar bunu yaparak, toplumun gündemindeki işsizlik, yoksulluk, salgın gibi konuları unutturmaya çalışıyor. Kendi seçmenini kutuplaştırarak, AKP’den vaz geçmesini önlemeye çalışıyor. Bunu başarabilir mi? Eğer bizler ayrıştırıcı, kutuplaştırıcı bir dil kullanmazsak başaramaz. AKP tabanının önemli bir kesimi işçi ve emekçilerden oluşuyor. Sesi çok çıkan bir avuç dışında AKP’nin önemli bir kesimi yaşanan krizden zarar görüyor. Hükümete ve AKP’ye muhalefet ederken bunu gözden kaçırmayalım.

MÜCADELENİN İÇİNDEN
Faruk Sevim

HÜKÜMET POLİTİKALARI İŞSİZ BIRAKIYOR

Türkiye, OECD ülkeleri arasında en düşük istihdam oranına sahip, çalışmak isteyenler için, iş imkânı en kısıtlı ülke. Bu nedenle işgücü, yani çalışabilirim diyenlerin sayısı benzer ülkelere göre epeyce düşük.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) rakamlarına göre, Şubat 2020 tarihi itibarıyla, Türkiye’de çalışma çağında (+15 yaş) olan 62,2 milyon kişinin yarısından biraz daha azı, 31 milyon kişi çalışmaya hazır. Bu rakam, TÜİK anketlerine “iş arıyorum” veya “çalışıyorum” diye cevap verenlerin sayısı. Hâlbuki iş olsa çalışırım, ama

iş bulma ümidim yok diyen 3,2 milyon kişi daha var ki bunlar sayıya dâhil edilmiyorlar. Dâhil edildiğinde işgücü 34,2 milyona, işsizlerin sayısı 7,4 milyona, işsizlik oranı ise yüzde 21,6’ya çıkıyor. Ama bize TÜİK’in söylediği işsizlik rakamı yüzde 13,6. Çünkü iş bulma ümidi olmadığı için iş aramayan 3,2 milyon kişiyi işsizlik hesabına katmıyor. Bu 3,2 milyon kişinin gerçekte ankete ne cevap verdiği ise ayrı bir konu, belki de işsiz sayısını az göstermek için bir istatistik oyunu yapıyor, bilemiyoruz.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet sisteminin kurulduğu Ağustos 2018’den Şubat 2020’ye, çalışan sayısının 28,8 milyondan, 26,8 milyona indiğini TÜİK rakamlarından biliyoruz.

Yani hükümet 2,5 milyon yeni iş yaratacağım dediği tarihten bugüne, mevcut 2 milyon işin kapanmasına yol açtı. İşgücüne yeni katılan 1,2 milyon insan için ise herhangi yeni bir iş olanağı yaratmadı.

Mart ve Nisan aylarında salgın nedeniyle küçülen veya

kapanan işyerlerinden en az 5 milyon kişi daha işsiz kaldı, işsiz sayısı bugün için 12 milyonu, işsizlik oranı yüzde 35’i geçti. Bir süre sonra işsiz sayısının 15-16 milyona çıkacağı çeşitli çevreler tarafından dillendiriliyor.

Bu kadar çok sayıda işsiz içinde sendikası-sendikasız, kayıtlı-kayıtsız, mühendis, öğretmen, turizmci, operatör her birimizin olması kaçınılmaz. Hükümet, temel ekonomik konuların tamamında olduğu gibi, insanlara iş bulma konusunda da kelimenin tam anlamıyla ‘çuvallamış’ durumda. Bu da demektir ki yaşadığımız ve giderek ağırlaşan krizin asıl yükü işçilere, emekçilere ödetiliyor, ödetilecek.

Sendikalar, bugünden, işçi sınıfının en önemli sorunu olarak, salgın bahanesini kullananların işsizliği tırmandıran politikalarına karşı mücadeleyi önlerine koymalıdır. İşçilerin işsiz bırakılması, tüm işçi hakları üzerinde basınç ve yıkım anlamına gelir.

Tüm emek örgütleri bir araya gelmeli ve işten işçi çıkarmanın yasaklanması sağlanmalıdır.

BÜYÜK BİRADERİN GÖZÜ SENDE

1984

FIGEN DAYICIK FIRAT

1949'da yayımlanan roman her şeyin kötü olduğu bir geleceği anlatır. Yani bir 'distopya'dır. Orwell otoriterliğin eziciliğini, savaşın nedenlerini ve anlamsızlığını, kitleleri yönetme ve değiştirmede iktidarın nasıl bir dil kullandığını, düşünce özgürlüğünün ve bireyin özgürlüğünün nasıl yok edildiğini anlatan, hiç eskimeyecek bir yapıt ortaya çıkarmış.

Çıkarlarını, iktidarlarını korumaya çalışanlar, düşünce ve eylemden hep korkmuş; kendilerini korumak için destek kurumlar, birimler üretmişlerdir: Din, hukuk sistemi, polis gücü ve ordu. Bu dört güç de yeterli gelmemiş, medya vasıtasıyla propaganda yapıp insanları manipüle etmeye çalışmışlardır. Orwell'ın 1984'ü özellikle düşüncenin ve eylemin suç olmasına odaklanır; hem yayın yapan hem de kaydeden tele ekranla, yazılı kaynaklarla toplum kontrol altına alınmaya

çalışılır. Çarpıcı olan diğer araçsa romanın ilk sayfasında betimlenen posterdeki "BÜYÜK BİRADERİN GÖZÜ SENDE" yazısıdır. Poster her yerdedir. Gözü herkesin üstünde olan, kara bıyıklı, sert bakışlı kişinin yönettiği ülkede her şey kontrol altındadır. Yenip içilenler, davranışlar, yazılanlar devamlı izlenir. Özgürce hareket etmek, düşünceleri dile getirmek büyük suçtur: "Düşünce suçlu ölüm tehlikesi yaratmaz, düşünce suçunun kendisi ölümdür."

Otoriter rejimleri anlama kılavuzu

Tekrarlanan "Savaş barıştır/Özgürlük kölelik/Bilgisizlik kuvvettir" sloganları bize Orwell'in "Hayvan Çiftliği" romanındaki yedi emrini hatırlatır. *Hayvan Çiftliği*'nde Stalin Rusya'sının nasıl kurulduğuna tanık olunurken 1984'te hayatın nasıl şekillendiği üzerinde durulur: partinin işleyişi, muhalefetin yok edilmesi, özgürlüklerin

olmayışı, dış düşmanlarla mücadele ve savaş. Kitabı, sadece Stalin'in üzerinden okumak yapıta ve yazara haksızlıktır. Roman 1929'da başlayan "Büyük Bunalım" ve onun yarattığı daralmayla hız kazanan faşizm, Nazizm, İkinci Dünya Savaşı, iki atom bombası, sonra bombaların gölgesinde tırmanan Soğuk Savaş'ın da bir sonucudur denebilir. Yine de bu, Stalin yönetimi eleştirisinin kitabın omurgasını oluşturduğunu söylememize engel değil. Büyük Birader'in düşmanlaştırdığı Goldstein, Troçki'nin ta kendisidir, Winston'un sakladığı gazete kupüründeki kişilerin yok edilmesi 1936'da Kamenev'le başlayan infazlara gönderme niteliğindedir. Kitaptaki Büyük Birader Stalin gibi gözükse de ona biraz Franko, biraz Hitler, biraz Musollini biraz da günümüz otoriter liderleri diyebiliriz.

Büyük Birader'in oluşturduğu kast yapısının korunması önemlidir. Bir piramit

gibi düşünülen kast yapısının tepesinde Büyük Birader oturmakta; yanılmaz, her şeye kadir; tüm zaferler, bilimsel buluşlar, bilgiler, bilgelikler, mutluluklar ve erdemler doğrudan onun önderliğinden doğar. Büyük Birader'le partinin üye sayısı yükselmiş, Okyanusya diye adlandırılan ülkede nüfusunun yüzde ikisinden azıyla sınırlı olan İç Parti devletin beyni, Dış Parti devletin eli kolu sayılmış, nüfusun kalan yüzde seksen beşini "proleterler" denen suskun kitleler oluşturmuştu. Proleterlere, kitapta iki yönlü bir bakış açısı var: Ya küçümseniyor ya da yüceltiliyorlar. Yazar, Winston adlı karakter vasıtasıyla olayları, durumları birçok açıdan değerlendirir. Winston tıpkı partisi gibi, proleterleri başkaldırı dürtüsünden yoksun, sor-

gulamayan, doğuştan düşkün yaratıklar olarak görür. Partiye göre, proleterler baskı altında tutulmalı.

Bu anlayış bize Marx'ın, "Egemen fikirler, egemen sınıfın fikirleridir" görüşünü hatırlatır: İşçiler, okula adımlarını attıkları ilk günden itibaren, 'büyüklerin' ve 'bilgili' olanların emirlerine itaat etmeyi öğrenir; gazetelerin ve televizyonun, sürekli olarak, insanlara sanayi ve devlet yönetiminde önemli kararlar almaya ancak ayrıcalıklı bir azınlığın yetenekli olduğunu anlattığı bir kapitalist toplumda yaşarlar. Bu nedenle işçilerden hızlı bir değişim beklememek gerekir. Bu noktada unutulmalı, tüm devrim hareketlerinde olduğu gibi yoksulların, işçilerin öfkesinin hiç kimşenin ummadığı bir zaman-

da ansızın patlak vereceği ve kaderlerini değiştirmek için mücadele edecekleridir. Winston önceleri partiyle Goldstein'in fikirleri arasında sıkışsa da daha sonra Goldstein'e gönül vermiş ve proletere bakışı da değişmiştir; umut onlardadır, partiyi yok edecek güç ancak nüfusun yüzde 85'ini oluşturan bu hor görülmüş kitlelerde harekete geçebilir.

Çok katmanlı bu kitapta; geçmişin ve geleceğin nasıl kontrol edildiğini, kadınların nasıl değerlendirildiğini, işkence karşısında nasıl bir tutum alındığını, nefret rutinlerini, çocukların durumunu, aşkı, iki kere ikinin nasıl beş ettiğini anlamanın yolu 1984'ü okumayanların okuması, okuyanların da tekrar okumasıdır.

DİZİ ELEŞTİRİSİ

ADLİYELER-HİYERARŞİ VE EŞİTİZLİK

BEKİR ERSİN

"Güçlüler zayıfların üzerinde durduklarında insanlar umursamazlar. Zayıf olanlar çığlık atıp geri saldırdıklarında onlara agresif ve başa bela deriz" repliği Miss Hammurabi dizisinin önemli vurgularından biri.

Adliyede yardımcı hâkim olarak ilk iş gününe giden bir kadın hakimin metroda önce kendisine ardından bir başka kadına yönelik tacize karşı duruşu, adliyenin girişinde yaşlı bir kadının oğlunun öldüğü ameliyat ile ilgili bir davanın adil bir şekilde görülmediğini, kendisinin mağdur edildiğini anlatan bir protestoya tanıklık ederek adliyeye girmesi daha sonra olacak olanların habercileri.

Türkiye'de bir üniversitenin 2017 yılında yaptığı araştırmada kadınların yüzde 41'i cinsel saldırıya uğrarken, cinsel tacize uğ-

rayanların oranı yüzde 93 çıkmış. Başka bir araştırmaya göre tacize uğrayan kadınların yüzde 8,3'ü şikâyetle bulunuyor. Sadece Türkiye'ye has değil bu durum. Finlandiya'da her yıl yaklaşık 50 bin kadın tecavüz ve cinsel şiddete maruz kalmasına rağmen sorumluların çoğu adalete teslim edilmiyor. 2017 yılında tecavüz suçundan sadece 209 mahkûmiyet kararı verilmiş. Aynı yıl Danimarka'da tecavüze uğrayan veya tecavüz girişiminde bulunulan kadın sayısının 24 bini bulunduğu bilinmesine rağmen sadece 890'ını polise başvurmuş. Bunların da yalnızca 94'ü mahkûmiyetle sonuçlanmış.

"Adalet arıyorum"

Bundan farklı bir dünyada yaşamayan Hakim Park ve adliyedeki diğer kadın çalışanlar bir yandan kadın olmaktan kaynaklanan bir dizi sorunla boğuşurken,

diğer yandan da kıdemli hakimlerle genç hakimler arasındaki hiyerarşik yapı tüm genç hakimlerin zorlanmasına sebep olmaktadır.

Kısa bir süre içinde hem kendisi hem de iş arkadaşları için eşitlikçi, hiyerarşik olmayan bir iş ortamı için çabalama başlar. Aynı zamanda da mağdurların adalet arayışına yardım etme çabası içine girer. Ve bu çabaları kendisine karşı bir tepkinin gelişmesine sebep olur. Başta sosyal medyada olmak üzere hakkında bir karalama kampanyası başlatılır.

Bizim medyamızdan da aşına olduğumuz taktiklerle cadı kazanı kaynatılır. Bu kampanyayı yürütenler ona Miss Hammurabi adını verirler. Ancak özellikle genç iş arkadaşlarının da dayanışmasıyla ayakta kalmayı başarır.

Kendisi de eski bir mağdur olan yardımcı

hakimimiz aynı ofiste çalışan diğer hakimle olan bir diyalogunda kendisine yöneltilen "sen intikam arıyorsun" suçlamasına "hayır adalet arıyorum" yanıtını verir. Zaman zaman mahkeme salonunda mağdurun sesi olmaya çalışarak adaletin tecelli etmesi için çabalar.

Gerek dizideki münferit davaları, gerekse de kadın başrol oyuncusunun ve çevresindekilerin başından geçenleri kendi adıma çok etkileyici buldum.

Kadına yönelik taciz, tecavüz ve şiddeti, flört şiddetini ortaya koyuş biçimi, toplumsal cinsiyet rollerini sorgulaması, toplumda yerleşik hâle gelmiş bulunan çok sayıda önyargıya karşı duruşu ve adalet sistemindeki güçlülerden yana olan eşitsizlikleri teşhir edışı ile Miss Hammurabi sıklıkla izleyebileceğiniz bir dizi olduğu gibi, oyunculuk açısından da samimi bir yöne sahip. Herkese iyi seyirler...

**BİZİ
ARAYIN,
SOSYALİST İŞÇİ'YE
ULAŞIN!**

İstanbul
Kadıköy: 0 533 447 97 09
Şişli: 0 555 637 24 50
Fatih: 0 536 219 63 41
Ankara: 0 535 884 21 22
İzmir: 0 507 555 02 72
Akhisar: 0 544 327 04 45
Antalya: 0 536 335 10 19
Antep: 0 533 627 30 25
Bursa: 0 507 727 50 45
Çanakkale: 05324623804
Dersim: 0 543 447 24 15
Edirne: 0 539 429 17 58
Kars: 0 536 696 65 98
Malatya: 0 534 982 59 26
Muğla: 0 539 932 21 17
Samsun: 0 551 450 64 52
Sivas: 0 533 515 28 24
Soma: 0 532 693 70 57
Tekirdağ: 0 533 233 41 50

MARKSİZM 2020: PANDEMİ GÜNLERİNDE DİRENİŞ

DSİP tarafından 1992 yılından beri geleneksel olarak düzenlenen Marksizm toplantıları, koronavirüs koşullarında online ortama taşındı.

9-13 Mayıs tarihleri arasında 5 günde düzenlenen 7 toplantıda, yüzlerce sosyalist aktivist, pandemi koşullarında kapitalizmin emekçiler aleyhine yarattığı durumları, bunların teşhirinin nasıl yapılacağını ve kitlesel direnişleri inşa ederken bunların içinde devrimci siyasal örgütleri inşa etmenin önemini tartıştı.

Marksizm 2020'de evrimden iklim krizine, "Marx neden haklı?" sorusundan devlet dini ve marksistlerin dine bakışı meselesine, göçmenlerle dayanışmadan cinsiyet eşitsizliğine karşı müca-

deleye birçok konu tartışıldı ve son oturumda Türkiye, Yunanistan ve İngiltere'den konuşmacılarla neoliberalizm çökerken antikapitalist bir manifesto ve örgütlenme çağrısı yapıldı.

Online Marksizm 2020'yi İstanbul, Ankara, İzmir, Tekirdağ, Bursa, Çanakkale, Edirne, Samsun, Sivas, Antalya, Şırnak ve Kars başta olmak üzere pek çok şehirden ve İngiltere, Almanya, Kanada, Yunanistan, İrlanda, Suriye ve Fransa gibi ülkelerden Uluslararası Sosyalist Akım sempatizanları takip etti

Marksizm 2020'nin tüm toplantıları marksist.org'un Youtube kanalından izlenebilir.

PORTRELER Can İrmak Özınarın

CHARLIE HADEN

Charlie Haden, 1937 yılında ABD'de Iowa eyaletinde Shandoah şehrinde doğdu. Ailesi country müzisyeni olan Haden ilk müzikal kariyerine ailesinin radyo programında şarkı söyleyerek henüz iki yaşındayken başladı.

14 yaşına geldiğinde efsanevi saksafoncu Charlie Parker ve piyanist Stan Kenton'ı dinlemesiyle beraber müzikal anlayışı muazzam bir dönüşüm yaşadı. Cazla ilgilenmeye başlayan Haden, kontrbas çalmaya karar verdi. Haden, hem caz başlıklarından hem de Bach gibi klasik müzik bestecilerinden etkilenen bir tınıya sahipti. Caz müzisyeni olma yolundaki hayalini izleyerek 20 yaşında Los Angeles'a taşındı. Buradaki temel sebeplerden biri kendisine tam burs veren Oberlin College'in caz eğitimi vermiyor oluşuydu, onun yerine Los Angeles'taki Westlake Müzik Koleji'ne gitti. İki yıl sonra 1959'da Haden ilk albüm kaydını free-jazz (özgür caz) akımının öncülerinden sayılan Ornette Coleman'ın kuartetinde yapacaktı. Coleman, o güne kadar alışılmış olan caz kalıplarını yıkan doğaçlamalar yapıyordu. Doğru, caz her zaman doğaçlamaya dayalı bir müzik olmuştu ancak belli sınırlar içinde. Coleman'ın müziği bütün bu sınırları altüst eden bir yapıya sahipti. Haden ise Coleman'ın açtığı kapıdan geçerek bası bir eşlik enstrümanı olmaktan çıkıyor, müzik yazarı Coleman'ın nereye gideceği pek de belli olmayan sololarına Joachim-Ernest Berendt'in yazdığı gibi bir armonik çeşitlilik içinde melodik cevaplar üretiyor, veriyor ve bazen o da kendini tamamen serbest bırakıyordu.

Caz müzik içinde bir devrim yaşıyordu.

Ancak devrim bu dönemde sadece müzikte yaşanmıyordu. 1960'lı yıllar pek çok ülkede ulusal kurtuluş savaşlarının yaşandığı, gençliğin ABD'nin Vietnam Savaşı'na karşı radikalize olduğu ve işçi sınıfının dünyanın tümünde ayağa kalktığı bir dönemdi. Haden, savaşa karşı sesini açık bir şekilde yükseltti. 1970 yılına geldiğinde Haden bu tepkiyi ve daha fazlasını grup arkadaşı Carla Bley ile müziğine taşıyarak Liberation Music Orchestra'yı (Kurtuluş Müzik Orkestrası) kurdu.

Albüm keskin bir politik tavrı içeriyordu. The Song of the United Front (Birleşik Cephe'nin şarkısı) ile açılan albüm İspanya İç Savaşı şarkılarından, Vietnam Savaşı karşıtı şarkılara kadar tavrını ezilenlerden yana ortaya koyuyordu. Haden'in kahramanı olarak adlandırdığı Che Guevara'ya adanmış Hasta Siempre'nin de bir kaydını barındıran albüm büyük yankı uyandırdı.

Haden, politik tavrını hayatının geri kalanında da hiç gizlemedi, müziğiyle tavrını koymaktan hiç sakınmadı. Cazda devrim yapan bir tavırdan, devrimi caza, cazı devrime taşıyan bir anlayışa varmıştı. Grup içinde politik sebeple çeşitli bölünmeler de yaşandı. Haden, müzik yaşamına bağımsız olarak devam ettiyse de Liberation Music Orchestra bu sefer 1983'te The Ballad Of The Fallen (Düşenlerin Balladı) albümünü yapacaktı. Haden ve müzikal yoldaşları ABD emperyalizmine karşı ABD'nin göbeğinde bağırmaı sürdürdü. ABD'nin Irak işgalinin ardından 2004'te Haden, Liberation Music Orchestra'yı yeniden kurdu. Bu sefer albümün adı savaş karşıtı hareketin sloganından geliyordu: Not in my name (Benim adıma değil).

Haden'in inanılmaz bas tekniğiyle ve doğaçlamayla dolu üretimi 2009'daki ölümüyle son buldu ama o kapıdan geçen müzisyenler hep var olacak.

**ÖNE ÇIKAN
Ozan Tekin**

DÜNYADAN BİHABER OLMAK

Habertürk yazarı Nagehan Alçı, CHP'li Özgür Özel'in ve Canan Kaftancıoğlu'nun açıklamaları üzerinden yürüyen darbe tartışmalarına değinirken, bu isimlerin akıllarında bir darbenin olmadığını, ancak Gezi benzeri eylemlilikleri tasavvur ettiklerini söyleyerek şöyle diyor:

"Türkiye solunda sokak isyanlarıyla bir netice alma nostaljisi yani sokakçı-devrimci yolla bir siyasal ihtilal yapma hayali ve stratejisi maalesef hep olmuştur."

Nostalji mi? Herhalde Alçı haberleri hiç takip etmeden köşe yazarlığı yapmaya çalışıyor. 2019 yılında dünyanın 25 ülkesinde hükümet karşıtı sokak eylemlilikleri oldu. Lübnan'dan Hong Kong'a, Fransa'dan Şili'ye meydanlar öfkeli sıradan insanlar tarafından dolduruldu. İşçiler kimi yerlerde sömürgeciğe, kimi yerlerde yolsuzluğa ve yoksulluğa, kimi yerlerde bir askeri darbeyle direndi. Bırakalım Sosyalist İşçi gazetesini, The Economist, Financial Times gibi yayınlar, burjuvazinin sözcüleri "küresel bir isyan dalgası"ndan bahsettiler.

Alçı böylesi eylemlere öykünmeyi "temelden anti-demokratik ve yanlış sosyalist devrimcilik düşüncesi" olarak görüyormuş. Kendisi bilir, zira eşitlik ve özgürlük talepleriyle yapılan sokak eylemlerinin anti-demokratik olduğunu savunmak evrensel olarak gülünç bir düşünce. Üstelik bu eylemlerle netice de alınabiliyor. Sudan'ın diktatörü El Beşir, genelkurmay binası önünde nöbetleşe yatan on binlerce kişi tarafından görevinden edildi. Bu hiç de antidemokratik değildi. Aksine, o sıradan insanların eylemliliğinin Beşir'den sonra devletin kolluk güçleri tarafından bastırılması yüzünden Sudan'da yeniden otoriter bir rejim kurulması ihtimali doğdu.

Türkiye'deki keskin toplumsal kutuplaşma, muhalefetin içerisinde özgürlükçü-antikapitalist bir siyasal odağın belirgin ve görünür olmaması, Gezi direnişinin AKP tabanında da derin bir çatlak yaratıp hükümeti istifaya zorlayacak bir ivmeye kavuşmasını engelledi. Ancak bildiğiniz gibi, Erdoğan'ın "Ne yaparsanız yapın, karar verdik ve yapacağız" şeklinde ifade ettiği planları, kitlesel eylemlerin sonunda suya düşmüştü. Hiç kimse sivillerin bulunduğu yer parkı askeri kışlaya döndürmemek için yürütülen bir direnişin "darbeci" olduğunu iddia edemez.

AKP eskiden sokak eylemlilikleriyle ilgili bayat sağcı tezleri savunurken hep "sandığa" vurgu yapardı. Artık böylesi bir demokrasi göndermesine de yaslanamıyorlar; zira Cumhuriyet İttifakı bugün İstanbul yerel seçimlerindeki yenilgiyi kabul edemeyip hile ile sandığı tekrar kurduktan, HDP'nin halkın oyu ve tercihi doğrultusunda kazandığı belediyeleri anti-demokratik yollarla gasbeden bir güç.

23 Haziran'da bu anti-demokratik tutuma halk gerekli yanıtı vermişti. AKP-MHP o günden beri belini toparlayamadı. Bu süreç devam edecek. Üstelik küresel ölçekte koronavirüs krizinin emekçilerde yarattığı öfke, yeni sosyal hareketlerin doğma potansiyelini de gösteriyor. Yani önümüzdeki günlerin, demode siyasal fikirlerle donanmış Nagehan Alçı'yı epey üzmesi söz konusu olabilir.

İKLİM KRİZİ, SALGIN DÖNEMİNDE ARTARAK DEVAM EDİYOR

ÖZDEŞ ÖZBAY

İklim değişimine dair alarm veren gelişmelere hemen her hafta bir yenisi ekleniyor. Küresel sıcaklıkların ölçümünde en güvenilir kaynak olan NOAA, Mayıs ayı içerisinde iki önemli açıklamada bulundu.

NOAA'ya göre Nisan ayı, ölçümlerin başladığı 1880 yılından bu yana en sıcak ikinci Nisan oldu. 2016 yılından sadece 0,07 derece daha az çıktı dünya sıcaklık ortalaması. Ancak metodolojik olarak bazı farklılıklar içeren NASA ölçümlerine göre ise Nisan ayı sıcaklık rekoru kırdı ve 2016 Nisan ayını 0,04 derece aştı.

Okyanus sıcaklıkları ise Nisan ayında bilinen en yüksek sıcaklığa ulaşarak rekor kırdı. Bilim insanları önceki aylarda yaptıkları açıklamada, çok daha geç olmasını bekledikleri okyanus akıntı hızları değişiminin görülmeye başladığını söylemişlerdi.

NOAA'nın ikincisi önemli açıklaması da atmosferdeki karbondioksit miktarında kırılan yeni rekor hakkındaydı. Buna göre, 1 Mayıs tarihinde atmosferdeki karbondioksit miktarı 418.03 ppm (milyonda bir parçacık) oldu. 2020 yılı içerisinde ilk rekor ölçüm 21 Ocak tarihinde 415.79 ppm ile kaydedilmişti. 10 Şubat tarihinde ise 416.08 ppm ile yeni bir rekor kırılmıştı. Dört ay içerisinde yaşanan bu radikal artış çok büyük bir tehlikenin gelmekte olduğunu gösteriyor.

Salgın nedeniyle kapanan ekonomiler ve azalan uçuşların karbon salımını %5 azalttığı söylenmişti. Dolayısıyla ppm artışının olmamasını beklenirdi. Ancak dev orman yangınları (Siberya'da örneğin Nisan ayında normalin on kat üzerinde yangın olmuş), ormansızlaştırma (Amazonlarda Ocak-Mart aylarında geçen yılın aynı aylarına göre %51 daha fazla orman yok edilmiş), azalsa bile devam eden yüksek miktarda karbon salımı ve okyanus ve ormanların azalan karbon yutma kapasitesi bu rekor artış hızının nedenleri.

Bu artış hızı bize gezegeni kurtarmak için çok hızlı ve çok radikal adımlar atmamız gerektiğini gösteriyor.

50 yıl içinde 3,5 milyar kişinin toprakları yaşanamaz olacak

Son haftalarda yayınlanan bir başka araştırma sonucu da iklim değişimi durdurulmadığı takdirde yaşanacak olan felaketin boyutunu gözler önüne seriyor.

Küresel ısınmayla mücadelenin tüm yetersizliğine rağmen iki derecenin altında tutulmaya çalışıldığını biliyoruz. İklim hareketi ise 1,5 derecenin altı hedeflenmeli diyor. Ancak

bu hedefler bir ortalama. Yani dünyanın %70'ini kapsayan okyanuslarla birlikte alınan bir ortalama. Oysa insanların yaşadığı kara parçalarında sıcaklık çok daha yüksek olacak.

Bu noktadan yola çıkan bir araştırmanın Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS) dergisinde yayınlanan sonuçlarına göre insanlık 6 bin yıldır 11-25 derece sıcaklık arasındaki bölgelerde yaşamış. 29 derece üstü ise insanlık için yaşanamaz sıcaklık deniyor araştırmada çünkü yiyecek üretilmiyor.

Bugün ortalama 29 derece üzerinde olan sadece çöller var ve bu dünyanın sadece %1'ini oluşturuyor ancak küresel

ısınma engellenmezse 50 yıl içerisinde dünyanın %19'u bu sıcaklık ortalamasına ulaşacak ve bu da 3,5 milyar insanın ölümü veya göç etmesi anlamına geliyor.

Bu gelişmeler 50 yıl sonra değil bugünden başlayarak yaşanıyor. Geçen hafta Science Advances dergisinde yayınlanan bir araştırmaya göre, daha şimdiden 1979-2017 arasında hiç görülmedik şekilde, binlerce yeni bölgede ölümcül hava kombinasyonu oluştuğu yer aldı.

Aşırı sıcaklar, yüksek nem ile birleştiğinde ölümcül hava koşullarına neden oluyor. Terleyemeyen vücut birçok organın çalışmasının durmasına ve sonucunda ölüme neden oluyor.

YA KAPİTALİZM YA GEZEĞEN

2008 ekonomik krizinin artçılarına yaşanmaya devam ederken iklim krizi giderek şiddetleniyor. Koronavirüs salgını da bu iki krizin üstüne geldi.

Tüm bunlara rağmen Yemen'de, Suriye'de ve Libya'da savaşlar devam ediyor. ICAN örgütünün açıklamasına göre, 2019 yılı küresel nükleer silahlanmada 79 milyar dolar ile tarihin gördüğü en yüksek bütçe harcamasına şahit oldu. Çin nükleer kapasitesini artırmak için hamle yaparken ABD 79 milyar doların tek başına yarısını gerçekleştirilmiş.

Salgından önce yaşanan ABD-Çin ticaret savaşları iki ülke arasında bir silahlanma yarışını tetikledi. Şimdi de koronavirüsün sorumlusunun kim olduğu üzerinden aralarında bir mücadele var ki bu silahlanma harcama-

ları sürececek demek oluyor.

Kapitalizm yarattığı tüm adaletsizlikler ve felaketler yanında bir de küresel bir silahlanma yarışına sahne oluyor. Bu nedenle iklim değişimine dair atılması gereken adımların kapitalizm içerisinde mümkün olduğunu düşünmek hayalden öte bir anlam taşımıyor.

İnsanlığın yüzde birini bile oluşturmayan sermayedarlar sınıfının çıkarına işleyen, sürekli büyümek zorunda olan bir ekonomik sistem felaketten başka bir şey üretmiyor. Dolayısıyla iklim adaleti mücadelesini işçi sınıfı mücadelesinin bir parçası gören küresel bir antikapitalist hareket inşa etmek en gerçekçi ve acil görevimiz olarak önümüzde durmaya devam ediyor.